

Dogovor o ustavni podobi Ljubljane in njenih občin

Predstavniki družbenopolitičnih organizacij, skupščin občin in mesta Ljubljane so se na povelju dne 16. in 17. oktobra, ko so med drugim vsestransko pregledali priprave za nove statute občin in mesta, pa tudi probleme, ki se pri tem javljajo, dogovorili glede naslednjega:

1. Vso pozornost bodo posvetili statutarnim pripravam temeljnih samoupravnih skupnosti (temeljnih organizacij združenega dela in krajevnih skupnosti), kar naj bi veljalo tudi za vse družbene dejavnike v občinah in mestu, zakaj samo tako bo mogoče doseči kar se da vsklajeno graditev nove komunalne ureditve Ljubljane v duhu ustavne reforme.

Pri tem bodo po svoji moči poskrbeli za vsestransko pomoč zlasti krajevnim skupnostim, v katerih je treba ob pripravi statutarnih osnutkov vsestransko razmotriti vse njihove vsebinske probleme kot urbanih enot, v katerih se občani združujejo zato, da bi skupaj uresničevali nekatere skupne interese v njej in z njeno pomočjo.

2. Pri sestavi mestne skupščine je potrebno zagotoviti, da bodo v njej po delegatskem načelu

neposredno navzoči tudi delegati krajevnih skupnosti in občin kot najpomembnejših sestavin komunalnega sistema, tako da bodo delovni ljudje in občani lahko v njej uresničevali tiste svoje skupne interese in zadeve, ki jih ne morejo v krajevnih skupnostih ali občinah.

3. Posvet je sprejel oceno, da je bila dosedanja komunalna ureditev Ljubljane bolj samoupravna od dotodanje in da je dala pretežno pozitivne rezultate. Zato je treba dosežena pozitivna razmerja med občinami in mestom ohraniti in jih seveda razvijati v duhu nove ustave, kar pomeni, da si je treba prizadevati, da se bo statutarna ureditev mesta gradila od temeljnih samoupravnih skupnosti do občin in samoupravnih interesnih skupnosti kar se da vsklajeno in hkrati.

Obstoječe razmejitve glede pristojnosti ali nalog naj bi se za zdaj spremenile samo v najnujnejših primerih, tiste pač, na katere opozarja nezadovoljiva izkušnja. V tem pogledu bodo statutarne komisije v občinah ocenile stanje razmerij in izdelale za mestno statutarno komisijo predloge.

4. Glede samoupravnih interesnih skupnosti je

bilo enotno izraženo mnenje o tem, da je nemogoče, da bi se mogle uspešno izgrajevati v duhu nove ustave in se učinkovito povezovati v novem skupščinskem sistemu, ne da bi rasle iz družbenih temeljev in ne da bi imele temelje v občinah.

5. V vseh statutih je treba posvetiti posebno vsebinsko pozornost subjektivnim socialističnim silam, zlasti družbenopolitičnim organizacijam in njihovim možnostim in dolžnostim, brez katerih novih razmerij ne bo mogoče uspešno uveljavljati.

6. Kar se tiče izdelave mestnega statuta, je treba storiti vse, kar je mogoče, da se izdela integralen tekst, ne da bi morali pri tem v vseh sestavinah posnemati sedanjega, ki ima veliko določb poslovniskega značaja. Delegati družbenopolitičnih organizacij in občin bodo pomagali, da bi se kar se da enotno dogovorili glede smotrov in na njihovem temelju poiskali najboljše rešitve v duhu nove ustave.

7. Posvet je na koncu sklenil, da se vsebina tega dogovora pošlje organom socialistične zveze v mestu s predlogom, naj jih obravnava in čimprej sprejme priporočilo za statutarno komisijo pri mestni skupščini.

Stališča in ugotovitve

sekretariata sekcije za spremljanje javne ustavne razprave pri OK SZDL Center

Sekretariat sekcije je na podlagi skupno sprejetega akcijskega programa za javno razpravo o osnutkih ustav v občini ter na podlagi prispelih poročil in zapisnikov o že opravljenih javnih razpravah skušal oceniti dosedanja potek javnih razprav in opozoriti na pomanjkljivosti v izvajanju programa. V tej zvezi so na seji prevladovala naslednje

UGOTOVITVE:

1. Javne razprave o osnutkih ustav so v glavnem že uspele premagati do nedavna prevladujoč informativni pristop in se vse bolj spreminjajo v konkretne razprave in dogovarjanje o vseh vprašanih delovnega človeka in njegovega samoupravnega položaja, kot ga opredeljuje osnutek in ga bodo naprej obdelali statuti občin ter temeljnih samoupravnih skupnosti. Pri tem je posebej pomembno, da so podani predlogi in druga mnenja oprta na sedanjo prakso uresničevanja sprejetih ustavnih dopolnil.

2. Kljub prejšnji ugotovitvi pa se nekatere razprave še vedno pretežno ukvarjajo s splošnimi političnimi vprašanji in reproducirajo nekatera stališča in razprave o ustavnih dopolnilih, na katere je bilo jasno odgovorjeno leta 1971. Med temi prevladujejo razmišljanja o vrsti in številu družbenih organov, ki jih vzpostavlja ustava, opozo-

nila, da bo njihovo delovanje drago, da se funkcije pokrivajo dvojno itd. Razen pripomb te vrste je tudi dokaj mnenj, da so ustavni teksti komplicirani, nerazumljivi širokemu krogu občanov, predolgi itd. Čeprav ne kaže nobenih pripomb načelno zavračati, kolikor seveda temeljijo na konkretnem odnosu do tekstov obeh osnutkov, pa je v prihodnje nujno potrebno sproti ugotovljati (v poročilih in zapisnikih), koliko udeležencev razprav podpira take pripombe oziroma koliko gre za posamezna razmišljanja.

3. S področja družbenoekonomskih odnosov prevladujejo v razpravah vprašanja minulega dela, dejavnosti posebnega družbenega interesa, skupnih služb ter samoupravnih interesnih skupnosti in svobodne menjave dela, kot jih opredeljuje osnutek. V tej zvezi je treba še posebej ugotoviti, da te razprave opozarjajo, da je ostala vrsta vprašanj nerazčiščenih še iz razprav iz tako imenovane I. faze ustavnih sprememb. Ker se torej nanje veže vsa politična akcija uresničevanja sprejetih ustavnih dopolnil, še posebej pri sprejemanju novih statutov organizacij združenega dela, uveljavljanja družbenih dogovorov ter samoupravnih sporazumov, je treba tem vprašanjem tudi v prihodnje posvetiti polno pozornost. V tej zvezi kaže opozoriti na dodatne specializirane razprave v osnutkih ustav, ki nedvomno utegnejo bistveno prispevati k uresničevanju takih družbenoekonomskih odnosov, kot bi jih naj opredelili zvezna in republiška ustava.

4. Dosedanje javne razprave so dale boljše rezultate, zlasti v smeri pripomb in predlogov tam, kjer so se odločili za več razprav, vendar vsebinsko povezanih, v pripravi statutov. Zaostaja pa razprava v nekaterih, zlasti manjših delovnih organizacijah oziroma TOZD. Izgovor, da nimajo predavateljev, je pri tem nesprejemljiv, čeprav je očitno treba tudi v vodstvih družbenopolitičnih organizacij občine storiti več pri zagotavljanju tovrstne pomoči v vodenju javne razprave. Pri tem je potrebna večja angažiranost občinskega sindikalnega sveta in občinske konference ZMS.

Posebna pomoč, ki jo naj nudi SZDL pri vodenju javne razprave, naj bo poseben posvet glede priprave statutov KS, zlasti glede povezave in odnosa z občino in občinsko skupščino ter samoupravnimi interesnimi skupnostmi.

5. Kljub temu, da vse javne razprave ne bodo končane s 15. oktobrom, ki velja za konec javne razprave o osnutkih obeh ustav, je nedopustno s tem datumom razprave zaključiti. To velja posebej tam, kjer se še niso niti pričele odvijati. Pripombe in poročila pa naj dostavljajo tudi po 15. oktobru na dogovorjene naslove, čeprav ni več formalnega jamstva, da jih bo moč tudi v celoti upoštevati. O vsej razpravi pa je treba sproti in v skladu z dogovorjenimi načeli pošiljati poročila. Nadalje je sekretariat sekcije na seji sprejel naslednja

STALIŠČA:

1. Potrebno je, da občinski sindikalni svet takoj začne ocenjevati dogovor s sindikalnim vodstvom organizacij združenega dela ter predvsem pospeši obveščanje s strani delovnih skupnosti. V zvezi s tem naj občinski sindikalni svet pisмено opozori vse delovne organizacije, da javijo čas javne razprave in po končani razpravi o predlogih takoj obveščajo.

2. Kar se tiče družbeno-ekonomskih odnosov in dejavnosti posebnega družbenega interesa ter ustanovitve samoupravne interesne skupnosti, se je potrebno čimprej dogovoriti, kaj z mestnimi samoupravnimi skupnostmi (TIS), ker gre za odnos do družbenopolitičnih skupnosti in njihovega odločanja.

3. Nadalje je potrebno v razpravah pojasniti, da so razprave glede referendumov za sprejem statuta KS odveč, ker že obstoja dogovor, da se v zvezni ustavi določilo za tak referendum črta.

4. Kar se tiče občine, je potrebno v kratkem imeti posebno sejo s krajevnimi skupnostmi v zvezi z občinskim in mestnim statutom. Danes se kaže potreba, da se te odnose bolj oceni in da je očitna orientacija na to, kar so v javni razpravi opozorili, naj ima občina praviloma dva zbora in le izjemoma več zborov.

5. Opozoriti je tudi na številne pripombe, ki so jih dali različni cerkveni krogi in študenti teološke fakultete ter v zvezi s tem sklicati sejo koordinacijskega odbora za verske skupnosti občinske konference SZDL, da o teh predlogih zavzame stališča. Zato naj se vse pripombe te vrste dostavijo temu odboru.

6. Se pred splošnim zborom občine, ki naj javne razprave formalno zaključijo, je treba narediti konkreten program za razpravo in oblikovati vsebinska izhodišča za statute KS in občine, pri tem pa ne smemo mimo tega, da se mora razpravo o teh vprašanih istočasno voditi tudi v organizacijah združenega dela, kjer bo tudi treba v njihove statute vnesti nove odnose, tako preko delegatskega sistema, in tudi druge elemente, ki bodo ta odnos vzpostavili.

7. Evidentiranje za bodoči skupščinski sistem naj se pospešeno odvija. Vse potrebno v tej zvezi še zdaleč ni bilo storjeno. Občinska konferenca SZDL in ustrezni organi morajo čimprej izdelati posebno oceno glede evidentiranja.

8. Prihodnji sestanek sekretariata sekcije naj bo v nekoliko širši sestavi s predstavniki KS oziroma nosilci razprav v KS SZDL ter družbenopolitičnimi organizacijami. Povabiti pa je treba tudi predsednika komisije za samoupravne akte organizacij združenega dela pri občinski skupščini Center.

SEKCIJA ZA SPREMLJANJE JAVNE RAZPRAVE O OSNUTKU ZVEZNE IN REPUBLISKE USTAVE

Kakšna bodi solidarnost pri stanovanjih

Na zadnji seji sekretariata sekcije za gospodarska vprašanja in ekonomske stike OK SZDL Center je o statutu solidarnostnega stanovanjskega sklada sekcija sprejela med drugim naslednje pripombe:

1. Sekcija meni, da je potreb-

no spremeniti zakon o programiranju in gradnji stanovanj, ki pravi, da se smejo dajati iz solidarnostnega sklada samo sredstva za kredite, tako da bi solidarnostni sklad nastopal tudi kot investitor za gradnjo stanovanj in ta stanovanja po do-

ločenem principu dajal tistim, ki izpolnjujejo dogovorjene kriterije.

2. Potrebno je dodati, da se vsa sredstva, zbrana na podlagi zakona o prispevku za graditev stanovanj za udeležence NOB, vključno z anuitetami posojil, odobrenih iz sredstev tega prispevka, prenesejo v ta sklad.

3. Sekcija smatra, da so občani v krajevni skupnosti kot eni izmed osnovnih celic krajevnih samouprav, kot jo opredeljuje nova ustava, v številu delegatov skupščine sklada številčno premalo zastopani in bi bilo zato treba to razmerje popraviti v korist krajevnih skupnosti.

4. Sklad naj predstavlja predsednik skupščine sklada, skup-

ščina pa lahko na njegov predlog pooblasti za zastopanje sklada tudi predsednika upravnega odbora.

5. Sekcija meni, naj bi bila struktura članov upravnega odbora v skladu s strukturo skupščine sklada.

6. Obdelati je tudi prenehanje navedenega članov skupščine sklada v primeru, da le-ti prenehajo biti delegati tiste strukture, ki jih je delegirala.

7. Potrebno bi bilo dodati tudi posebni člen glede odgovornosti delegata svoji volilni enoti, ki naj bi se urejala s samoupravnimi akti delovnih organizacij in drugih družbenopolitičnih organizacij, ki volijo delegata v skupščino sklada. V statutu sklada pa naj bi ob-

delali odgovornost delegata kot člana izvršilnih in pomožnih organov skupščine sklada.

8. Komisija za reševanje vlog za premiranje namenskega varčevanja za stanovanja naj bi se čimprej konstituirala, začela z delom ter podala konkretne predloge za pospešitev stanovanjskega varčevanja pri občanah.

9. Skupščina sklada naj bi pomembnejše akte iz svoje splošne pristojnosti sprejemala le na podlagi javne razprave.

10. Sekcija priporoča republiški Zavodu za cene in drugim pristojnim organom, da z veliko pazljivostjo preverjajo zahtevke gradbenih podjetij za zviševanje cen stanovanj.

L. B.